

На дзяжу садзяць маладую, каб плоднаю была. Праз кажух вітаюць гасця, каб быў багатым і касматым, як густая рунь.

Не пералічыць усіх ідыёмаў, выразаў у мове, звязаных з *хлебам*.

„Зарабіць на хлеб“, „мець на хлеб“, „жыць на ласкавым хлебе“...

Падхлебніца — значыць падлашчыца. *Падхлебнік* — па-сучаснаму — падхалім. *Хлебнік* — карміцель.

Перш чым адкроіць лусту, бохан цалуюць і ксыцяць нажом.

„Хлеб-соль“ — жадаюць, заходзячы ў хату.

„Хлеб на зямлі гаспадар“, а людзі — „соль зямлі“, — як сказана ў Сьвятым Пісьме.

Хмара

Рыгор Барадулін

Хмара, хмурынка, хмарка. Нябёсы і *хмурацца*, і *хмарацца*. На *хмары*, як на агонь і вадзі, можна глядзець бясконца. *Хмары* ніколі не надакучаць, *хмары* ніколі не падобныя, яны зьменлівыя, яны рознааблічныя.

Глядзець на *хмары* — значыць чытаць думкі вышыні, бо нябёсы думаюць *хмарами*. *Хмары* — думкі бяз словаў. Думкі бываюць сьветлыя і ценяпадныя, вясёлыя і цяжкія, адпаведна такія ж і *хмары*. У Эклезіяста „таму ня жаць, хто сочыць за *хмарами*“.

У чалавека, як і ў нябёсаў, бывае *хмарны* настрой, *хмарны* стан душы. Казачны кілім-самалёт — гэта добрая *хмара*, якая ўздымае і акрыляе мару, робіць яе блізкай недасяжным абсягам прадоннае вышыні. *Хмары* кунежаць сонца. Дождж сьмяецца праз *хмары*. *Хмары* вяшчаюць, *хмары* прарочаць, *хмары* караюць. Чарнобыльская *хмара* заслانیла нашу радасьць. *Хмары*, як людзі, і людзі, як *хмары*, — думаюць, маючы сподзеў на лепшае. Ахінуты *хмараю*, Усявышні зьяўляўся перад Богаабранцам.

Хуліган

Сяргей Дубавец

Слова *хуліган* першымі згадкамі назаўсёды звязанае з дзяцінствам. „Ат, *хуліган!*“ — ухвальна ківалі галавою дзядзькі, калі паўгадовы хлопчык пачынаў поўзаць, адразу парушаючы задуманы дарослымі маршрут. „Сярожа, не *хулігань!*“ — казалі бабуля на чарговае свавольства ўнука. Пасьля, калі да дзіцячай кампаніі наведваліся *хуліганы* з суседняга двара, слова патроху набывала тое нядобрае гучаньне, зь якім увайшло ў крымінальны кодэкс. Там яго падзялілі на дробнае *хуліганства*, простае *хуліганства* і злосьнае *хуліганства* — з асобым, так бы мовіць, цынیزмам. Сэнс слова расшыфроваўся тут як грубае парушэньне грамадзкага парадку.

Сёньня названыя артыкулы часьцяком інкрымінауюцца за справы палітычныя — за насыценныя антылукашэнкаўскія графіці, дэмантаж помніка савору акупанту або і проста за пікеты й дэманстрацыі. Такая практыка жыва нагадвае сталіншчыну 30-х гадоў.

Паэт Антон Бялевіч ува ўспамінах распавядае пра рэдактара пухавіцкай раёнкі Панкратава, які ў раённым клюбе пачаў разам з усімі танцаваць. Далей цытата:

„І раптам, як бура, у клуб уварваўся першы сакратар райкому партыі таварыш Хіжынкаў: